

Sabro historie - Før & Nu

Hermed en lille bid af Sabros historie. Skrevet ud fra overleveringer, og arkivalier som vi har liggende i det lokale egnsarkiv.

Sabro Faarup Lokalhistoriske Samling. Materialer der er indsamlet fra arkivets start i 1979

Sabros historie spænder naturligvis meget vidt. Det må derfor heller ikke forventes, at denne beretning dække hele Sabros historie.

Beretningen er derfor også tænkt som et oplæg, hvor der vil være plads til rettelser og tilføjelser. På sigt, må det gerne resultere i en historisk beretning, der kan medvirke til at holde Sabros lokalhistorie levende for vore efterkommere.

Der vil være ting i beretningen der bygger på egne skøn og formodninger. Når vi alligevel vover os ud i begrebet historie, så er det bl.a. med støtte fra gamle kort og beskrivelser fra 1700 og 1800-tallet som vi er i besiddelse af. Kortene viser bl.a. de vejforløb i lokalområdet i 1700tallet og før. Når begreb lokalområde fremkommer, dækker det primært Sabro sogn.

Vi vil forsøge at gøre os en forestilling om, hvordan Sabro i tidernes morgen kunne være dannet, og hvor gunstige vilkårene i området har været for at mennesker har kunnet leve her. Det kan naturligvis ikke lade sig gøre at tidsfæste, hvornår de første mennesker bosatte sig i lokalområdet, men man kan med ret stor sikkerhed fastslå, at Sabro er et gammelt bosted. Der har ganske givet levet mennesker i Sabro i flere tusinde år.

Netop stedets geografiske form i landskabet, må havde været ideel som boplads for de første mennesker. Tydelige beviser fortæller os, at det var på højedragene, de første mennesker bosatte sig.

Et nærliggende bevis er Borum Eshøj. Det højeste punkt på Borum Eshøj ligger i en kote 104. Tilsvarende ligger Sabro, på det højeste punkt, i en kote 97. En anden lokalitet der fortæller os om menneskenes tidlige færden i vores lokalområde, er gravhøjene i Norringris skoven. Der findes mindst tyve forholdsvis velbevarede synlige gravhøje i Norringris skoven. Skovparten hører under Frijsenborg og ligger nord for Ristrup og Lilleåen, i Søften sogn. En del af disse høje bliver hvert år ryddet for trævækst og andre vildtvoksende urter. Norringris skovens gravhøje har sandsynligvis lige stor historisk betydning som Borum Eshøj.

Det er slet ikke usandsynligt, at området Sabro med højdedrag som Borum Eshøj og højdedragene i Norringris skoven, kan føres helt tilbage til bondestenalderen 4.000 år f. kr. måske jægerstenalderen 10.000 år f. kr. I jægerstenalderen levede menneskene af det vildt man kunne fange i naturen og de fisk man fangede i søer og vandløb. Efter at have levet som jægere begynder menneskene at dyrke spiselige afgrøder på jorden. Det krævede naturligvis, at isen først skulle trække sig tilbage fra området. Den sidste isrand trak sig tilbage nordøst over fra Østjylland, for mellem 12 og 14.000 år siden. Når Sabro kunne tænkes at have været et ideelt bosted skyldes det også, at det har været muligt for jægerfolket at finde føde i lokalområdet.

Vi ved at vandstanden i bronzealderen og stenalderen har været betydelig højere, end den vandstand vi kender i dag. Vi må derfor formode, at vandstanden i Lilleådalens har været betydelig højere, end den vandstand vi kender i området i dag. Muligheden for at kunne sejle ad vandvejen rundt om Eshøj plateauet, har været til stede i oldtiden. Med vand forholdsvis tæt på, har der derfor også været gode muligheder for fiskeri.

Forudsætningerne for at mennesker har kunnet leve i Sabro-området tilbage i bondestenalderen, måske endog i jægerstenalderen, må skønnes at have været til stede.

Sabros stavemåde:

Vi ved ikke, om lokaliteten Sabro har haft navn før vi får kendskab til benævnelsen Sabro i 1200-tallet.

Stavemåden har ændret sig hele 7 gange.

I 1200-tallet stavede man stednavnet Sahebroch

I 1300-tallet Sauebroch.

I 1400-tallet Saugbro.

I 1500-tallet Sawubro

I 1600-tallet Sabrow.

I 1800-tallet Sabroe.

Det var først omkring år 1900, at stavemåden ændredes til det Sabro, som vi bruger i dag. Hvis intervallerne skal følges kunne man spørge, hvornår er tiden igen inde til at ændre stavemåden. Selv om stavemåden har ændret sig syv gange, er betydningen i navnet Sabro fortsat den samme. - Stednavnet Sabro hentyder til et sumpområde, et

vadested, en overgang, hvilket passer meget fint med Sabros geografiske placering. Man har skullet finde vadesteder for at komme op på højdedraget Sabro.

Ø samfund

Det højeste punkt i Sabro er på bakketoppen af Sabro Kirkevej. Et markeret fixpunkt er placeret i haven ved Kirsebærvej 27. Fixpunktet fortæller os, at her er der en højdekote på 97 meter, hvilket betyder, at der er en niveauforskel på 97 meter, beregnet fra en middelvandstand i Aarhus havn som nulpunkt.

Med lidt god fantasi danner Sabro, sammen med Mundelstrup og Mundelstrup Stationsby, et næs i landskabet. Det kan endog være, at området har været en ø i oldtiden. Hvis man studerer kotekort for lokalområdet, er det ikke en urealistisk forestilling, at hvis man havde været Sabro-borger i bronzealderen, havde man muligvis været øbo.

Med udgangspunkt på toppen af Sabro Kirkevej i kote 97 er der her fra det højeste punkt til det laveste punkt mod nord til Lilleåen ca. 50 meter. Mod vest er der ca. 50 meter ned til Lilleåen i Bjørnkær. Mod syd ca. 50 meter ned ad Stillingvej til Storkesig bæk, som for øvrigt danner sogneskel til Borum sogn. Tilsvarende ca. 50 meter ned til Mundelstrup Stationsby mod øst. De forholdsvis stejle nedstigninger mod nord, vest og syd, skal sammenholdes med den betydelig fladere nedstigning mod øst. Vi kalder derfor østsiden for opkørsels-rampen til Næsset.

safa.lokhist